

*Карпушин Г. Л.,**аспірант кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова*

ЗАКОНОДАВЧА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ СТАВКИ ЗБОРУ ЗА МІСЦЯ ДЛЯ ПАРКУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ: МИНУЛЕ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Анотація. Реалізація головної (фіскальної) функції збору за місця для паркування транспортних засобів передусім здійснюється через призму ставки оподаткування. Саме цей основний елемент податково-правового механізму відіграє ключову роль у визначенні величини коштів від податкового платежу, що спрямовуються до місцевого бюджету, та рівня податкового навантаження на платника. Натомість, попри значення ставки оподаткування та наявність низки проблемних моментів, що притаманні її нормативно-правовому регулюванню, наукове супроводження окресленого моменту не відповідає нагальним потребам законотворчості та правозастосування. У статті здійснено ретроспективний аналіз законодавчої регламентації ставки збору за місця для паркування транспортних засобів, розкрито сучасний стан нормативно-правового забезпечення зазначеного елемента податково-правового механізму. Доведено, що, на відміну від інших складників податкової системи України, ставку цього обов'язкового платежу некоректно вважати одним з найбільш динамічних елементів податково-правового механізму. Зміни до нормативно-правового регулювання платника збору та об'єкту оподаткування вносилися фактично у такому ж темпі, як і до законодавчого регулювання ставки оподаткування.

Підкреслено, що законотворець відмовився від «схеми», обраної у першій редакції Податкового кодексу України (від визначення граничної мінімальної та максимальної межі ставки збору), встановив її як умовно-граничну та надав можливість місцевим радам враховувати під час визначення ставки збору спосіб поставлення транспортних засобів на стоянку, місцезнаходження спеціально відведених місць для паркування, площу спеціально відведеного місця, їх кількість та заповнюваність, режим роботи. Аргументовано, що Верховна Рада України не може делегувати своє виключне конституційне право на встановлення «системи оподаткування, податків і зборів» на місцевий рівень. У такому важливому питанні це може призвести до колізійності та порушення цілісності підгалузевого правового регулювання. Водночас, в умовах проведення в Україні реформи децентралізації та з огляду на світові тренди законодавчого регулювання місцевого оподаткування, передача відповідних повноважень від державної влади до органів місцевого самоврядування є цілком виправданим кроком. Обґрунтовано, що рух в окресленому напрямку повинен здійснюватися у правовому полі, через внесення відповідних змін і доповнень до Основного закону нашої держави і Податкового кодексу України. Констатовано, що трансформація ставки аналізованого податкового платежу не дала очікуваного результату, не дозволила розкрити належним чином його фіскальний та регулюючий потенціал. Запропоновано шляхи вдосконалення законодавчої регламентації ставки збору за місця для паркування транспортних засобів.

Ключові слова: ставка оподаткування, збір за місця для паркування транспортних засобів, елементи податково-правового механізму, податкове законодавство.

Постановка проблеми. Ставка податкового платежу належить до групи визначальних складників правового механізму будь-якого податку чи збору. Вона відіграє ключову роль у визначенні кількох ключових факторів: по-перше – величини коштів від податкового платежу, що спрямовуються до бюджетів; по-друге – рівня податкового навантаження (податкового тиску) на платника. При цьому реалізація головних функцій податків і зборів (фіскальної та регулюючої) передусім здійснюється через призму саме цього основного елемента податково-правового механізму. Зрозуміло, що дослідження ставки оподаткування належить до кола пріоритетних векторів спрямування зусиль вітчизняних правознавців. Науковому аналізу правового регулювання ставки податку значну увагу приділяли члени НАПрН України М.П. Кучерявенко та І.Є. Криницький, правова природа та класифікація ставки податків і зборів були предметом дисертаційного дослідження Я.В. Поліщук (робота захищена у 2018 р.). Також окресленого питання певним чином торкалася більшість правників, які здійснювали наукові розвідки правового забезпечення конкретних складників податкової системи України. Так, окремі моменти, дотичні до ставки збору за місця для паркування транспортних засобів, розглядали такі науковці, як Т. Александрюк, І. Бабін, М. Вікторчук, Т. Дулік, О. Костяна, Ю. Крот, С. Макопеч, Л. Маркова, В. Скоробагач, Т. Станкус, В. Шалімов, О. Ясько. Водночас варто зауважити, що науковий супровід цього сегменту податково-правового регулювання зазначеного збору потребує суттєвого посилення, адже його дослідження мали переважно «мозаїчний» і поверховий характер. Наразі у вітчизняній податково-правовій доктрині відсутні роботи, присвячені законодавчій регламентації ставки збору за місця для паркування транспортних засобів. Відповідно, розробка обраної теми набуває особливої актуальності.

Метою статті є здійснення ретроспективного аналізу законодавчої регламентації ставки збору за місця для паркування транспортних засобів, визначення сучасного стану нормативно-правового забезпечення окресленого елемента податково-правового механізму, а також напрацювання рекомендацій щодо його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вітчизняний законотворець, враховуючи сутність ставки оподаткування, відносить її до елементів, що обов'язково визначаються під час встановлення податку чи збору. Своєю чергою в українській фінансово-правовій науці ставку податку (поряд з об'єк-

том оподаткування та платником податкового платежу) цілком виправдано відносять до такої підгрупи обов'язкових елементів податково-правового механізму, як основні [1, с. 9; 2, с. 10–11; 3, с. 143; 4, с. 50; 5, с. 14; 6, с. 89; 7, с. 11,14; 8, с. 9, 11]. Ми цілком поділяємо окреслений підхід. Окрім наведених обставин, додатковими аргументами на користь особливого значення ставки в системі оподаткування є її: а) тісна взаємопов'язаність з іншими елементами податків і зборів; б) фіскальна «наповненість»; в) роль впливового регулюючого інструменту економічної активності особи.

Водночас характеристика ставки податку є однією з найбільш усталених і несуперечливих [9, с. 253]. Дискусії, що постійно загострюються стосовно цього елемента сучасного правового механізму податкового платежу, переважно мають економіко-прикладний характер. При цьому слід зазначити, що ставка податку / збору (ставка оподаткування) є надзвичайно мінливим компонентом вітчизняного податково-правового механізму. Майже двадцять років наведену позицію відстоюють представники Харківської наукової школи податкового права. Так, проф. І.С. Криницький цілком справедливо наголошує, що в сучасних умовах особливістю регулювання ставки податку є її предметний динамізм. Вірогідно, це самий рухливий з елементів правового механізму податку. Звичайно, окреслена обставина дозволяє не тільки оперативного реагувати на виникаючі реалії, але і йти при цьому нібито шляхом «найменшого супротиву». Однак часто така підвищена мобільність містить у собі негативні моменти, створюючи протиріччя в чинному законодавстві [10, с. 114]. Своєю чергою проф. М.П. Кучерявенко слушно констатує, що за допомогою ставки податку можна оперативного реагувати на зміни або стимулювати їх, практично не змінюючи механізм платежу загалом [11, с. 542]. Авторитетний науковець справедливо стверджує, що законодавче коригування конкретного податку при цьому відбувається шляхом зміни ставок податку, і подібна практика лежить в основі традиційного податкового маневрування [12, с. 218]. На його думку, в багатьох випадках законодавче регулювання конкретного податку здійснюється без зміни стабільних податкових нормативних актів, а лише шляхом зміни ставок податку в поточних нормативних актах (практично кожний Закон України про Державний бюджет України на поточний рік містив цілу низку змін ставок податків) [9, с. 255]. Наведені висновки є логічними та виправданими, окрім тези про можливість зміни ставок податкових платежів Законом України «Про Державний бюджет України» на конкретний рік. Наведене твердження не відповідає сучасним законотворчим реаліям і є справедливим тільки для часів, що передували кодифікації податкового законодавства. З прийняттям же Податкового кодексу України набули чинності категоричні нормативні приписи: а) стосовно «загальної ексклюзивності» Кодексу – в регулюванні відносин, що виникають у сфері справляння податкових платежів та щодо «спеціальної унікальності», виключного пріоритету цього кодифікованого акту – у визначенні ставки податку; б) стосовно неналежності бюджетних законів до податкового законодавства нашої держави; в) щодо можливості зміни положень ПК України тільки шляхом внесення змін до нього; г) стосовно єдиного підходу до встановлення податків і зборів.

Натомість необхідно звернути увагу на ту обставину, що законодавча регламентація ставки окремих податкових платежів, зокрема збору за місця для паркування транспортних

засобів, не відповідає зазначеному загальному тренду. Так, з часів запровадження справляння цього податкового платежу реалізований вітчизняним законотворцем підхід до модернізації законодавчого регулювання основних елементів податково-правового механізму (ст. 268¹ ПК України) є, скоріше, винятком із загального правила. Зміни до нормативно-правового регламентування платника збору та об'єкту оподаткування вносилися фактично у такому ж темпі, як і до законодавчого забезпечення ставки оподаткування, а саме: а) підпункт 268¹.1.1 пункту 268¹.1 (платник збору) змінювався одним законом [13]; підпункт 268¹.2.1 пункту 268¹.2 (об'єкт оподаткування) корегувався двома законами [13; 14]; підпункт 268¹.3.1 пункту 268¹.3 (ставка збору) модифікувався тільки одним законом [15]. Тобто законодавча трансформація окреслених елементів правового механізму аналізованого податкового платежу здійснювалася за допомогою трьох різних законів (що, до речі, не додавало єдності та цілісності правовому регулюванню), а самі зміни були досить різноманітними (вони не тільки мали принципово-змістовний, але і умовно-технологічний характер).

Безпосередній аналіз кількісних параметрів ставки збору, що зазнали змін, дає підстави зазначити, що законотворець відмовився від «схеми», обраної у першій редакції ПК України. Так, раніше підпункт 266.3.1 пункту 266.3 статті 266 Кодексу визначав, що ставки збору встановлюються за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 квадратний метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі від 0,03 до 0,15 відсотка мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року [16]. Між іншим, такий підхід не викликав широкої наукової дискусії. Вчені (як правознавці [17, с. 99; 18, с. 477], так і економісти [19, с. 358, 362; 20, с. 227]) цілком його сприйняли і обмежувались дослівним цитуванням наведеного нормативного припису, або під час аналізу правового механізму збору навіть не згадували про його ставку [21, с. 96]. Поряд з цим в юридичній літературі висловлювалася й критична позиція щодо ставки збору за місця для паркування транспортних засобів, зокрема, щодо доцільності її прив'язки не до неоподаткованого мінімуму доходів громадян, а до мінімальної заробітної плати. На думку І.І. Бабіна, «різке, практично у два рази, збільшення мінімальної заробітної плати з 1 січня 2017 року призвело до надмірного зростання податкового навантаження зі сплати цього збору на операторів паркування. Верховній Раді України довелося вносити зміни до Податкового кодексу і зменшувати максимальну межу збору вдвічі (з 0,15% до 0,075%)». Науковець вважає, що доцільно біло б відмовитись в ПК України від обов'язкової мінімальної ставки збору і залишити це питання на розсуд місцевим радам. Це дало б змогу під час диференціації ставки збору точніше врахувати особливості місцезнаходження та типу паркувальних майданчиків, збільшити їх кількість і, відповідно, збільшити надходження до місцевих бюджетів від сплати збору за місця для паркування транспортних засобів [22, с. 14]. На нашу думку, наведене обґрунтування не є переконливим, адже законодавець, змінивши текстуальну конструкцію щодо розміру ставки збору (замість «від 0,03 до 0,15» використав «до 0,075»), відмовився від встановлення обов'язкової мінімальної ставки збору та надав можливість місцевим радам враховувати під час визначення ставки спосіб поставлення транспортних засобів

на стоянку, місцезнаходження спеціально відведених місць для паркування, площу спеціально відведеного місця, їх кількість та заповнюваність, режим роботи.

Аргумент щодо нібито спрямування зміни ставки збору на нівелювання надмірного зростання податкового тягаря також потребує критичної реакції. Згідно з Пояснювальною запискою до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України» [23] прийняття зазначеного законопроекту зумовлено необхідністю забезпечення збалансованості бюджету, адаптації до норм Європейського законодавства. При цьому у проекті Закону від 15 вересня 2016 р. відсутня жодна згадка про аналізований збір. Тільки доопрацьований проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році» від 3 листопада 2016 р. містив пропозицію щодо заміни у підпункті 268¹.3.1 пункту 268¹.3 статті 268¹ Кодексу цифри і слова «0,03 до 0,15» цифрами і словом «0,015 до 0,075», а остаточний (чинний зараз) варіант знайшов відбиття тільки у тексті законопроекту до другого читання від 20 грудня 2016 р. Своєю чергою згідно з Пояснювальною запискою від 3 листопада 2016 р. до доопрацьованого проекту «Перегляд окремих положень Податкового кодексу України у зв'язку із збільшенням у 2017 році розміру мінімальної заробітної плати до 3200 гривень дозволить уникнути додаткового навантаження на платників податків» [23]. Тобто саме таким чином законодавець відреагував на окреслений проблемний момент. Наведене свідчить про певну спонтанність рішення щодо зміни розміру ставки збору за місця для паркування транспортних засобів та, як це часто відбувається у вітчизняній законотворчості, про порушення «ідеології» законопроекту в цій частині.

Аналізуючи сучасний стан законодавчої регламентації ставки збору за місця для паркування транспортних засобів, слід передусім відштовхуватися від загального визначення ставки податку. Його містить пункт 25.1 статті 25 Податкового кодексу України, у ньому закріплено положення, згідно з яким ставкою податку визнається розмір податкових нарахувань на (від) одиницю (одиниці) виміру бази оподаткування [24]. Вітчизняні науковці часто обмежуються дослівним цитуванням наведеної норми [18, с. 174; 25, с. 461; 26, с. 221], не заглиблюючись в аналіз зазначеної правової категорії. Таке рішення, вочевидь, є наслідком консенсусу щодо дефініції ставки податку в науковому середовищі. Відповідно, вчені-фінансисти фактично уникають дослідження ставки оподаткування як комплексного явища. Якщо ж і аналізуються його окремі прояви (як елементу податку, як елементу структури податку, як елементу закону про податок, як елементу податкових зобов'язань [27, с. 75–77], як елементу податкового розрахункового механізму тощо), то вкрай поверхово. Зазвичай вони рухаються шляхом «найменшого супротиву» та не відходять від позиції, реалізованої у чинному податковому законодавстві України.

Водночас слід зазначити, що цитоване нами базове визначення ставки податку зазвичай сприймається як аксіома і дослідниками правового регулювання конкретних податкових платежів, зокрема збору за місця для паркування транспортних засобів. При цьому сучасні науковці, окрім посилання на ст. 25 ПК України, спираються на законодавчі приписи, регламентуючі справляння окресленого податкового платежу. Зрозуміло, що фундаментом їх наукових пошуків слугує пункт 268¹.3 та пункт 268¹.4 статті 268¹ ПК України. Так,

підпункт 268¹.3.1 пункту 268¹.3 зазначеної статті Кодексу закріплює, що ставки збору встановлюються за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 кв. метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі до 0,075 відсотка мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року [24]. Такий варіант є чинним з 1 січня 2017 року, проте його відносна стабільність не є наслідком оптимальності обраного законотворцем рішення та техніко-юридичної довершеності, натепер проблемних моментів (прогалин та протиріч) у законодавчій регламентації ставки збору за місця для паркування транспортних засобів вистачає. Деякі з них належать до «орбіти» матеріально-правового регулювання (стосуються кількісних параметрів ставки збору); інші – мають відношення до процесуально-правового блоку (торкаються порядку її встановлення).

Так, навіть поверховий аналіз ставки збору за місця для паркування транспортних засобів дозволяє стверджувати, що ми фактично маємо справу з умовно-граничною ставкою. До такого висновку нас спонукає встановлення на законодавчому рівні чіткої межі розміру ставки збору, адже у тексті пункту 268¹.3 статті 268¹ Податкового кодексу України застосована формула «до ... відсотка». Своєю чергою згідно зі статтею 27 ПК України граничною ставкою податку визнається максимальний або мінімальний розмір ставки за певним податком, встановлений цим Кодексом [24]. Ми повною мірою поділяємо підхід законотворця до визначення граничної ставки, і у такій оцінці наведеної дефініції непоодинокі. Зокрема, подібної позиції дотримуються Д.О. Гетманцев, В.Л. Форсюк та І.С. Беліцький [28, с. 230]. На їх думку, найвищий показник підвищеної ставки і найнижчий показник зниженої ставки і являють собою граничні ставки податку, яка передбачена у ст. 27 ПК України. Хоча певні винятки у наведеному питанні існують, не всі правники є прихильниками зазначеної точки зору. Так, з одного боку, ми вважаємо цілком справедливою тезу проф. М.П. Кучерявенка, що встановлення граничного розміру ставки оподаткування може створити підстави для закріплення певної межі в податковому тиску, за якого зберігаються стимули для господарської активності платників податків. Водночас не можемо підтримати його висновок: «граничною ставкою оподаткування є ставка, що встановлює максимальний розмір ставки оподаткування за певним видом податку» [3, с. 210]. На наш погляд, таким чином автор штучно обмежує природні межі граничної ставки, порушує її дуалістичний характер. Водночас слід зауважити, що застосований у ПК України формат ставки збору за місця для паркування транспортних засобів можна трактувати двозначно: не тільки як ставку від нуля до встановленої величини (як зростаючу), але й як ставку від абстрактного максимуму до встановленої величини (за зворотним виміром). При цьому правозастосовна практика виходить з того, що законодавець встановив ставку аналізованого податкового платежу як максимально-граничну (максимум становить 0,075% мінімальної заробітної плати).

Наступне дискусійне положення стосується такого процесуального (процедурного) аспекту регулювання аналізованого збору, як його встановлення. У цьому контексті передусім варто згадати положення Основного закону нашої держави. Пункт 1 частини 2 статті 92 Конституції України закріплює, що виключно законами України встановлюються

система оподаткування, податки і збори [29]. Своєю чергою ст. 7 ПК України регламентує, що такий елемент, як ставка, обов'язково визначається під час встановлення податку (п. 7.1), та вона визначається виключно цим Кодексом (п. 7.4); ст. 12 ПК України закріплює, що Верховна Рада України визначає положення, визначені в пунктах 7.1 та 7.2 ст. 7 ПК України (пп. 12.1.4 п. 12.1). Натомість пп. 12.4.1 п. 12.4 ст. 12 ПК України відносить право на встановлення ставок місцевих податків та зборів в межах ставок, визначених цим Кодексом, до компетенції сільських, селищних, міських рад та рад об'єднаних територіальних громад. Відповідно до п. 24 ч. 1 ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [30] рішення про встановлення місцевих податків і зборів приймається виключно на пленарних засіданнях зазначених рад. Порушення конституційного припису щодо встановлення податкових платежів законом та корелюючих йому норм ПК України дублюється й в пп. 268¹.4.1 п. 268¹.4 ст. 268¹ Кодексу [24]. На наше переконання, Верховна Рада України не може делегувати своє виключне конституційне право на місцевий рівень. У такому важливому питанні, як встановлення ставки податкового платежу, це призводить до колізійності та порушення цілісності податково-правового регулювання. В умовах проведення в Україні реформи децентралізації та з огляду на світові тренди законодавчого регулювання місцевого оподаткування передача відповідних повноважень від державної влади до органів місцевого самоврядування є нагальною потребою сьогодення. Натомість рух в окресленому напрямку повинен здійснюватися у правовому полі і вимагає внесення змін і доповнень до Основного закону нашої держави та Податкового кодексу України.

Останнє проблемне питання, яке заслуговує на увагу, стосується особливої «зони», що знаходиться на перетині матеріального і процедурного податково-правового регулювання. Цей дискусійний момент полягає у застосуванні пунктом 3 «Прикінцевих та перехідних положень» Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році» (прийнятого 20 грудня 2016 року) коефіцієнту 0,5 до встановлених на 2017 рік органом місцевого самоврядування ставок окремих податкових платежів, зокрема для платників збору за місця для паркування транспортних засобів. Зазначене положення набувало чинності з 1 січня 2017 року і діяло до прийняття відповідним органом місцевого самоврядування рішення про встановлення ставок місцевих податків і зборів на 2017 рік відповідно до цього Закону. Таким чином, встановлювався ще один формат ставки аналізованого податкового платежу. Подібні випадки прийняття законів з питань оподаткування «в останню хвилину» («під ялинку»), порушення принципу стабільності (на якому повинне ґрунтуватися податкове законодавство), застосування тимчасових параметрів елементів податків і зборів вносять суттєву дисгармонію в податково-правове регулювання, можуть призвести до суттєвого порушення прав учасників податкових правовідносин.

Висновки. Отже, у підсумку можемо констатувати, що трансформація ставки аналізованого податкового платежу не дала очікуваного результату, не дозволила розкрити належним чином його фіскальний та регулюючий потенціал. Відповідно, вважаємо, що подальші зміни цього основного елементу правового механізму збору є неминучими. Вважаємо,

що наявні протиріччя передусім можуть бути усунені шляхом повернення до формату ставки збору «від ... до ... відсотків». Це додасть визначеності правовому регулюванню і дозволить обмежити довільну правотворчість органів місцевого самоврядування. Також, на наш погляд, доцільно передбачити в Конституції України окремих розділ, присвячений системі оподаткування. Так, на конституційному рівні варто: а) надати повноваження органам місцевого самоврядування на встановлення окремих елементів місцевих податків і зборів (зокрема, пільг з оподаткування та ставок податкового платежу); б) виключити можливість зміни протягом бюджетного року податкової системи нашої держави, ставок податкових платежів та пільг з оподаткування; в) виключити внесення змін до елементного складу податків і зборів не пізніше як за 6 місяців до початку нового бюджетного року, в якому планується їх задіяти.

Література:

1. Головашевич О.О. Правове регулювання оподаткування доходів фізичних осіб в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2008. 20 с.
2. Гусєва В.О. Правове регулювання податку на додану вартість в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2010. 20 с.
3. Кучерявенко М.П. Податкове право : підручник. Харків : Право, 2013. 536 с.
4. Покатаєва О.В. Теоретичні засади правового регулювання справляння загальнодержавних податків та зборів в Україні : монографія. Запоріжжя : КПУ, 2011. 300 с.
5. Липко О.Ю. Правове регулювання механізму податку: зміст та складові : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2013. 20 с.
6. Волошук М.Г., Карабін Т.О., Менджул М.В. Фінансове право : навч. посіб. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
7. Стоян Ю.С. Правове регулювання податку на прибуток підприємств в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2017. 22 с.
8. Черних Д.С. Правове регулювання оподаткування прибутку підприємств : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.07. Київ, 2011. 19 с.
9. Кучерявенко Н.П. Курс налогового права. В 6 т. Т. III: Учение о налоге. Харьков : Легас ; Право, 2005. 600 с.
10. Основы налогового права: Учебное пособие. Под ред. Н.П. Кучерявенко. Харьков : Легас, 2003. 384 с.
11. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 6 : Фінансове право. редкол. : М.П. Кучерявенко (голова) та ін. Харків : Право, 2020. 616 с.
12. Кучерявенко М.П. Податкове право України : підручник. Харків : Право, 2012. 528 с.
13. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2016. № 5. Ст. 47.
14. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2020. № 15. Ст. 90.
15. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2017. № 4. Ст. 42.
16. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. Ст. 112.
17. Бандурка О.М., Понікаров В.Д., Попова С.М. Податкове право. Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 312 с.
18. Бабін І.І. Податкове право України. Навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2012. 504 с.
19. Податкова система : навчальний посібник ; за заг. ред. Андрущенко В.Л. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 416 с.
20. Податкова система : навчальний посібник ; за ред. В.Г. Баранової. Одеса : ВМВ, 2014. 344 с.

21. Податкове право України : альбом схем : навч. посіб. ; за заг. ред. Л.М. Касьяненко. Київ : Алерта, 2013. 112 с.
22. Бабін І.І. Правова природа збору за місця для паркування транспортних засобів. *Збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові пошуки у III тисячолітті: соціальний, правовий, економічний та гуманітарний виміри»*. Кропивницький : ПВНЗ КІДМУ, 2018. С. 12–14.
23. Пропозиції Президента до Податкового кодексу України. Документи, пов'язані із роботою. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=7101-1&skl=7 (дата звернення 29.10.2020).
24. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 13, № 13–14, № 15–16, № 17. Стор. 556. Ст. 112.
25. Словник фінансово-правових термінів. За заг. ред. Л.К. Воронової. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Алерта, 2011. 558 с.
26. Музика-Стефанчук О.А. Фінансове право : навч. посіб. 4-те вид., допов. та переробл. Київ : Ін Юре, 2018. 348 с.
27. Маньковский И.А. Налоговое право: история становления и перспективы развития: монография. Минск : Международный университет «МИТСО», 2012. 208 с.
28. Гетманцев Д.О., Форсюк В.Л., Беліцький І.С. Теорія, принципи та історія податку. Правовий аспект : наук.-практ. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 496 с.
29. *Офіційний вісник України*. 2010. № 72/1 Спеціальний випуск. Стор. 15. Ст. 2598.
30. *Голос України* від 12 червня 1997 р.

Karpushyn H. Legislative regulation of the fee rate for parking spaces for vehicles: past, current state and prospects for improvement

Summary. The implementation of the main (fiscal) function of collecting for parking spaces for vehicles is primarily carried out through the prism of the tax rate. It is this main element of the tax and legal mechanism that plays a key role in determining the amount of funds from the tax payment that goes to the local budget and the level of tax burden on the taxpayer. Instead, despite the importance of the tax rate and the presence of a number of problematic issues inherent

in its legal regulation, the scientific support of the outlined moment does not meet the urgent needs of lawmaking and law enforcement. The article provides a retrospective analysis of the legislative regulation of the fee rate for parking spaces for vehicles, reveals the current state of regulatory and legal support of this element of the tax and legal mechanism. It is proved that, unlike other components of the tax system of Ukraine, the rate of this mandatory payment is incorrectly considered one of the most dynamic elements of the tax and legal mechanism. Changes in the legal regulation of the taxpayer and the object of taxation were made at virtually the same pace as in the legislative regulation of the tax rate.

It is emphasized that the legislator abandoned the “scheme” chosen in the first edition of the Tax Code of Ukraine (from determining the minimum and maximum limits of the tax rate), set it as a conditional limit and allowed local councils to take into account parking, location of specially allotted parking spaces, area of specially allotted space, their number and occupancy and mode of operation when determining the tax rate. It is argued that the Verkhovna Rada of Ukraine cannot delegate its exclusive constitutional right to establish a “system of taxation, taxes and fees” to the local level. In such an important matter, it can lead to conflicts and violation of the integrity of sub-sectoral legal regulation. At the same time, in the context of decentralization reform in Ukraine and taking into account global trends in the legislative regulation of local taxation, the transfer of relevant powers from state authorities to local governments is a justified step. It is substantiated that the movement in the outlined direction should be carried out in the legal field, through the introduction of appropriate changes and additions to the Constitution and the Tax Code of Ukraine. It is stated that the transformation of the rate of the analyzed tax payment did not give the expected result, did not allow to properly disclose its fiscal and regulatory potential. Ways to improve the legal regulation of the fee for parking spaces for vehicles are proposed.

Key words: tax rate, fee for parking spaces for vehicles, elements of the tax and legal mechanism, tax legislation.